

което върви отъ града за къмъ истокъ, голъмо движение на народъ: селени и селенки натоварени съ разни домашни при- надлежности, като: пощови, котли, юргани, качета и пр. Чудно ми се показа това, още по-вече въ такова време. И само когато влязохъ въ града, азъ си обяснихъ въ що се състоеше работата. Турската чаршия се оказа съвсъмъ разграбена. Прѣдъ дюгенитѣ се търкалиха: дъски, бъчви, ракли и др. т., а наоколо шетаха като мравки, селени, селенки и граждани. Тукъ вече нѣмаше скажи прѣдмѣти, като кафе, захаръ, сапунъ и други: тѣзи стоки още въ първия и втория дни биле разграбени. Между множеството, тукъ-тамъ се виждаше нѣкой „гавриличъ“ — казакъ или обозенъ войникъ, но това бѣха единични случаи. Тукъ нѣмаше Раховския грабежъ, въ който румънските войници и генерали сѫ грабили, каквото имъ се попадне, и, безъ разлика, отъ турски или български дюкани, и не само захаръ, кафе и пр., но добитъкъ, храни и др., които сѫ биле изнесени на тѣхните паракоди.

Разбира се, азъ не одобрявахъ постъпките на българите съ турския имътъ, който бѣше оставенъ отъ притежателите си на произвола на сѫдбата; но можеше ли строго да се обвини българина за минутния поривъ да отмѣсти, както може, на своя вѣковенъ тиранинъ; можеше ли да не се прости на той българинъ, който въ продължение на всичкото робуване, е билъ изложенъ на най-голъми нечувани мъчения и поругания? Можеше ли, повтарямъ, да се одържи българина отъ да не направи едно най-незначително зло на онѣзи, които много вѣкове сѫ располагали, не само съ имота, честта, но даже и съ живота му.

Въ града имаше голъмо движение. Гражданите, облѣчени въ празнични дрѣхи, пъняха улиците. Тѣ тържествуваха; мнозина отъ тѣхъ бѣха глоглави, или съ кѣри на главите. Причината на тово бѣше, че слѣдъ прѣвземанието на града отъ руситѣ, Свищовчани бѣха хвърлили фесовете, а пѣкъ въ града не се бѣха оказали въ достатъчно количество калпаци и капели.

Свищовъ отъ далеко правеше несравненно по-добро впечатление. Вътрѣшния му изгледъ, обаче, бѣше съвсъмъ другъ: улици тѣсни и криви, наистина послани съ едри камъни, но тѣй неравни, щото на всяка крачка човѣкъ можеше да се прѣпъне. Къщата сѫ повечето едноетажни, и то сѫ вътре въ дворовете, оградени съ високи каменни или кирпични зидове, особено турските. Единствените украшения на града бѣха